

V I Lenin

Den hotande katastrofen och hur den bör bekämpas**Innehåll**

Hungersnöd i antågande	2
Regeringens fullständiga överksamhet	3
Kontrollåtgärderna är allmänt kända och lätta att genomföra	4
Bankernas nationalisering.....	5
Syndikatens nationalisering	8
Affärshemlighetens avskaffande	10
Tvångssammanslutning i förbund	13
Reglering av konsumtionen	14
Regeringen omintetgör demokratiska organisationers arbete	16
Finanskraschen och åtgärderna mot den.....	19
Kan man gå framåt om man fruktar att gå till socialismen?.....	21
Kriget och kampen mot förfallet	23
Den revolutionära demokratin och det revolutionära proletariatet.....	25

Hungersnöd i antågande

En oundviklig katastrof hotar Ryssland. Järnvägstransporterna är otroligt desorganiserade och råkar alltmer i olag. Järnvägstrafiken kommer att stanna. Tillförseln av råmaterial och kol till fabrikena kommer att upphöra. Tillförseln av spannmål likaså. Avsiktligt och ständigt saboterar (skadar, stoppar, undergräver och bromsar) kapitalisterna produktionen i förhoppning om att en exempellös katastrof skall bli slutet för republiken och demokratismen, för sovjeterna och för arbetarnas och böndernas organisationer överhuvudtaget samt underlättar därmed en återgång till monarkin och ett återupprättande av bourgeoisins och godsägarnas allmakt.

Risken för en oerhörd katastrof och för hungersnöd är överhängande. Alla tidningar har redan skrivit om detta otaliga gånger. En väldig mängd resolutioner har antagits av såväl partierna som av arbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjeter – resolutioner där det erkänns att katastrofen är oundviklig, att den är mycket nära förestående, att den till det yttersta måste bekämpas, att det krävs ”hjältemodiga ansträngningar” av folket för att förhindra undergång osv.

Alla säger detta. Alla erkänner detta. För alla står det fast.

Men ingenting görs.

Ett halvt års revolution har gått. Katastrofen har ryckt allt närmare. Massarbetslösheten är ett faktum. Man tänke sig bara: varubrist råder i landet, det går under av brist på produkter, av brist på arbetskraft, fast det finns tillräckligt med spannmål och råvaror – och i ett sådant land, i ett sådant kritiskt ögonblick har massarbetslöshet uppstått! Vad behövs det mera för bevis på att det under en halvårslång revolution (som en del nu kallar för den stora, men som det nog tills vidare vore mera rättvist att kalla den ruttna), i en demokratisk republik, med ett överflöd av föreningar, organ och institutioner, som högdraget kallar sig för ”revolutionärt demokratiska”, i själva verket helt enkelt *inte* företagits några betydande åtgärder mot katastrofen och hungersnöden? Vi närmar oss allt hastigare och hastigare ett sammanbrott, ty kriget väntar inte, och det skapar allt värre oreda på alla områden av folkets liv.

Samtidigt är minsta lilla uppmärksamhet och eftertanke nog för att övertyga sig om att det finns metoder för att bekämpa katastrofen och hungern, att kampåtgärderna är fullt klara och enkla, fullt genomförbara, fullt inom räckhåll för folkets krafter och att dessa åtgärder *icke* vidtas enbart därför, *uteslutande* därför att deras förverkligande skulle inverka på en klick godsägares och kapitalisters oerhörda profiter.

Man kan faktiskt garantera att ni inte kan finna ett enda tal, en enda artikel i en tidning av vilken riktning det vara må, inte en enda resolution från vilket möte eller vilken institution som helst, där det inte helt klart och bestämt erkänts vad som är den grundläggande och viktigaste kampåtgärden, åtgärden för att avvärja katastrofen och hungersnöden. Denna åtgärd är: kontroll, övervakning, registrering och reglering från statens sida, fastställande av en riktig fördelning av arbetskraften i framställningen och distributionen av produkterna, sparsamhet med folkets krafter, undanröjande av varje överflödigt förbrukning av krafterna och hushållning med dem. Kontroll, övervakning och registrering – det är det avgörande i kampen mot katastrofen och mot hungern. Detta är obestridligt och allmänt erkänt. Och det är just detta, som *inte görs* av fruktan för att inkräkta på godsägarnas och kapitalisternas allmakt, på deras måttlösa, oerhörda, skandalösa profiter, profiter som inhöstas på dyrtiden, på krigsleveranser (och för kriget ”arbetar” nu, direkt eller indirekt, så gott som alla), profiter som alla känner till, alla observerar, över vilka alla suckar och stönar,

Men absolut ingenting görs för att åstadkomma en något så när effektiv kontroll, registrering och övervakning från statens sida.

Regeringens fullständiga överksamhet

Det förekommer överallt ett systematiskt och ständigt sabotage mot all kontroll, övervakning och registrering, mot varje försök från statens sida att organisera något sådant. Och man måste vara otroligt naiv för att inte förstå – det fordras en mycket hög grad av hyckleri för att låtsas inte förstå – var detta sabotage kommer ifrån och med vilka medel det utförs. Ty detta sabotage av bankirerna och kapitalisterna, detta deras *omintetgörande* av all kontroll, övervakning och registrering anpassas till den demokratiska republikens statsformer, anpassas till de ”revolutionärt demokratiska” institutionernas existens. Herrar kapitalister har utmärkt tillgodogjort sig en sanning, som alla anhängare av den vetenskapliga socialismen erkänner i ord men som mensjeviker och socialistrevolutionärerna sökt att genast glömma, sedan deras vänner intagit små poster som ministrar, som viceministrar o d. Det är just sanningen, att den kapitalistiska utsugningens ekonomiska väsen inte alls berörs av att de monarkiska styrelseformerna byts ut mot republikansk-demokratiska och att man följaktligen och omvänt endast behöver ändra *formen* i kampen för den kapitalistiska profitens oantastbarhet och helgd för att bevara denna lika framgångsrikt under en demokratisk republik som under en absolutistisk monarki.

Det nuvarande, senaste, republikansk-demokratiska sabotaget mot all kontroll, registrering och övervakning består i att kapitalisterna i ord ”varmt” erkänner ”principen” om kontroll och dess nödvändighet (liksom självklart även alla mensjeviker och socialistrevolutionärer), men de insisterar bara på att denna kontroll skall införas ”successivt”, planmässigt och ”statsreglerat”. I själva verket vill man med dessa vackra ord dölja *omintetgörandet* av kontrollen, dess förvandling till ingenting, till en fiktion, dölja kontrollspelet, förhalandet av alla konkreta och i praktiken effektiva åtgärder, skapandet av särdeles komplicerade, tungrodda och byråkratiskt livlösa kontrollinstitutioner, som helt och hållet är beroende av kapitalisterna och absolut ingenting gör och ingenting kan göra.

För att det sagda inte skall förefalla som ett obevisat påstående skall vi återropa oss på vittnesmål av mensjeviker och socialistrevolutionärer, dvs just människor, som haft majoriteten i sovjeterna under revolutionens första halvår, som deltagit i ”koalitionsregeringen” och därför är politiskt ansvariga inför de ryska arbetarna och bönderna för släpphäntheten mot kapitalisterna, för de senares *omintetgörande* av all kontroll.

Izvestija TsIK (dvs tidningen för centrala exekutivkommittén i allryska kongressen av arbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjeter), det officiella organet för den ”revolutionära” demokratins högsta sk befullmäktigade (skämt åsido!) organ, publicerade i nr 164 av den 7 september 1917 ett *beslut* från den av samma mensjeviker och socialistrevolutionärer skapade och i deras händer befintliga speciella institutionen för kontrollfrågor. Denna speciella institution kallas för centrala exekutivkommitténs ”ekonomiska avdelning”. I dess beslut erkänns officiellt, såsom ett faktum, ”den fullständiga överksamheten av de centrala organ för att reglera det ekonomiska livet, som bildats vid regeringen”.

Eller hur: kan man föreställa sig ett värtaligare vittnesbörd om den mensjevikiska och socialistrevolutionära politikens bankrutt, ett vittnesbörd som undertecknats av mensjeviker och socialistrevolutionärerna själva?

Redan under tsarismen erkändes nödvändigheten av att reglera det ekonomiska livet, och en del institutioner skapades härför. Men under tsarismen blev det ekonomiska kassoset allt större och fick vidunderliga proportioner. Det erkändes med detsamma att det var den

republikanska, revolutionära regeringens uppgift att vidta effektiva och beslutsamma åtgärder för att göra slut på kaoset. Då ”koalitions”-regeringen bildades med mensjevnikernas och socialistrevolutionärernas deltagande, så lovade och förpliktade den sig i en den mest högtidliga deklaration till hela folket den 6 maj att upprätta statlig kontroll och reglering. Såväl Tsereteli & Co, som Tjernov & Co, liksom alla mensjevnikiska och socialistrevolutionära ledare, bedyrade vid gud och svor på att de inte endast var ansvariga för regeringen, utan de till deras förfogande stående ”befullmäktigade organen för den revolutionära demokratin” i verkligheten följer regeringens arbete och kontrollerar det.

Det har gått fyra månader sedan den 6 maj, fyra långa månader, då Ryssland offrat hundratusentals soldater på en absurd, imperialistisk ”offensiv”, då det ekonomiska kaoset och katastrofen närmade sig med sjumilasteg, då sommarmånaderna gett en utmärkt möjlighet att utträtta mycket såväl inom sjötransporten som åkerbruket och prospekteringarna i bergshantering osv, osv, – och efter dessa fyra månader nödgas mensjevnikerna och socialistrevolutionärerna officiellt erkänna ”den fullständiga överksamheten” av de vid regeringen bildade kontrollinstitutionerna!!

Och dessa mensjeviker och socialistrevolutionärer pladdrar nu med statsmäns allvarliga min (vi skriver dessa rader alldeles inför den demokratiska konferensen den 12 september) om att saken kan hjälpas upp genom att byta ut koalitionen med kadeterna mot en koalition med affärs- och industri-män som Kit Kitytj, Rjabusjinskij, Bublikov, Teresjtjenko & Co!

Hur skall, frågar man sig, denna häpnadsväckande blindhet hos mensjevnikerna och socialistrevolutionärerna förklaras? Bör de betraktas som politiska spädbarn, vilka i sin extrema oförståndighet och naivitet inte förstår vad de ställer till med och misstar sig i god tro? Eller har den rikliga mängden av intagna små poster som ministrar, viceministrar, generalguvernörer, kommissarier o d egenskapen att framkalla en särskild, ”politisk” blindhet?

Kontrollåtgärderna är allmänt kända och lätta att genomföra

Frågan kan uppstå om inte metoderna och åtgärderna för kontrollen är utomordentligt komplicerade, svåra och oprövade, ja rentav okända? Förklaras inte förhållningen med att statsmännen från kadetpartiet, affärs- och industrimannaklassen samt socialistrevolutionärernas och mensjevnikernas partier i sitt anletes svett redan sedan ett halvt år tillbaka strävar att utforska, studera och finna åtgärder och metoder för kontrollen men att uppgiften visar sig otroligt svår och ännu inte är löst?

Tyvärr är detta det sätt varpå man söker slå blå dunster i ögonen på och framställa saken för de okunniga, obildade och underkuvade bönderna och kälkborgarna, som tror på allt och inte sätter sig in i någonting. Men i verkligheten *kände* t o m tsarismen, t o m ”den gamla regimen”, då den skapade krigsindustrikommittéerna, till den grundläggande åtgärden, den viktigaste metoden och vägen för kontrollen: befolkningens sammanslutning efter olika yrken, efter arbetets syften, arbetsgrenar o d, men tsarismen *fruktade* befolkningens sammanslutning och begränsade därför på alla sätt och reste konstlade hinder för denna välbekanta, lätta och fullt tillämpliga metod och väg för kontroll.

Alla de krigförande staterna, som påläggs krigets extrema bördor och elände och som i större eller mindre grad lider av ekonomiskt kaos och hungersnöd, har för länge sedan angett, bestämt, tillämpat och prövat *en hel rad* kontrollåtgärder, som nästan alltid går ut på att sammansluta befolkningen, att skapa eller stimulera till olika slags föreningar med deltagande av representanter för staten, med övervakning från dess sida osv. Alla dessa kontrollåtgärder är allmänt kända, om dem har mycket talats och mycket skrivits, lagat, som utfärdats av de

krigförande avancerade makterna och berör kontrollen, har översatts till ryska eller utförligt refererats i den ryska pressen.

Om vår stat verkligen *hade velat* få till stånd ett konkret, effektivt sätt att utöva kontroll, om dess institutioner inte dömt sig själva, genom sin trälldom hos kapitalisterna, till ”fullständig överksamhet”, så hade staten bara behövt att med båda händerna ösa ur det mycket rika förråd av kontrollåtgärder, som redan är kända och praktiserade. Det enda hindret härvidlag – ett hinder, som kadeterna, socialistrevolutionärerna och mensjevikerna döljer för folket – har varit och är, att kontrollen skulle avslöja kapitalisternas fabulösa profiter och undergräva dessa profiter.

För att åskådligare klargöra denna synnerligen viktiga fråga (som i grund och botten är analog med frågan om programmet för varje verkligt revolutionär regering, som vill rädda Ryssland från kriget och hungern) skall vi räkna upp de viktigaste kontrollåtgärderna och granska dem var för sig.

Vi får då se, att det för en regering, som inte bara på skämt kallas för revolutionärt demokratisk, vore tillräckligt att under den första veckan av sin tillvaro dekretera (förordna, beordra) genomförande av de allra viktigaste kontrollåtgärderna, fastställa ett allvarligt, rigoröst straff för kapitalister, som på bedrägligt sätt börjat undandra sig kontroll, samt uppmana själva befolkningen att övervaka kapitalisterna, övervaka att de noggrant uppfyller kontrollföreskrifterna – och kontrollen skulle redan för länge sedan ha förverkligats i Ryssland.

Detta är de allra viktigaste åtgärderna:

- 1) Sammanslutning av alla banker till en enda och statskontroll över dess operationer eller nationalisering av bankerna.
- 2) Nationalisering av syndikaten, dvs de största, monopolistiska kapitalistsammanslutningarna (socker-, olje-, kol-, järn- och stål syndikaten m fl).
- 3) Affärshemlighetens avskaffande.
- 4) Obligatorisk syndikatbildning (dvs tvångsmässig sammanslutning i förbund) av industriidkare, affärsmän och företagare överhuvudtaget.
- 5) Obligatorisk sammanslutning av befolkningen i konsumentföreningar eller uppmuntran till sådan sammanslutning och kontroll av den.

Låt oss undersöka vilken betydelse var och en av dessa åtgärder skulle få, om de genomfördes på ett revolutionärt demokratiskt sätt.

Bankernas nationalisering

Bankerna är som bekant det moderna ekonomiska livets centra, huvudnervknutarna för folkhushållningens hela kapitalistiska system. Att tala om ”det ekonomiska livets reglering” och förbigå frågan om bankernas nationalisering betyder antingen att avslöja sin fullkomliga okunnighet eller att bedra ”det enkla folket” med granna ord och storordiga löften, som man på förhand beslutat sig för att inte uppfylla.

En kontroll och reglering av spannmålsleveranserna eller överhuvudtaget av produkternas tillverkning och distribution utan att kontrollera eller reglera bankoperationerna är absurd. Detta skulle likna en jakt efter tillfälligt uppdykande ”kokekslantar” samtidigt som man blundar för miljontals rubel. De moderna bankerna är så fast och oupplösligt

sammankopplade med handeln (med spannmål och allt annat) och industrin, att det inte går att utträta något av värde, något ”revolutionärt demokratiskt” utan att ”ta hand om” bankerna.

Men kanske detta statens ”omhändertagande” av bankerna utgör en mycket svår och komplicerad operation? Kalkborgaren söker man vanligen skrämman just med en sådan bild – kapitalisterna och deras försvarare söker naturligtvis göra det, ty det är fördelaktigt för dem.

I själva verket medför en nationalisering av bankerna, som inte fråntar en enda ”ägare” en enda kopek, absolut inga som helst vare sig tekniska eller kulturella svårigheter och förhållas *uteslutande* av de smutsiga snikenhetsintressena hos en obetydlig klick rikemän. Att man nu så ofta förväxlar bankernas nationalisering med konfiskering av de privata förmögenheterna beror på att den borgerliga pressen, som är intresserad av att bedra publiken, sprider denna begreppsförvirring.

Ägandet av det kapital, som bankerna opererar med och som koncentreras i bankerna, bekräftas genom tryckta och skrivna bevis, vilka kallas aktier, obligationer, växlar, reverser osv. Inte ett enda av dessa bevis går förlorat eller förändras vid bankernas nationalisering, dvs vid samtliga bankers sammansmältning till en enda statsbank. Den som har ägt femton rubel på en sparbanksbok förblir ägare av femton rubel även efter bankernas nationalisering, och den som hade femton miljoner kommer även efter bankernas nationalisering att ha kvar femton miljoner i form av aktier, obligationer, växlar, varubevis o d.

Vad har då bankernas nationalisering för betydelse?

Den att ingen som helst effektiv kontroll är möjlig (ens om man avskaffar affärshemligheten osv) över de enskilda bankerna och deras operationer, ty man kan inte följa de synnerligen komplicerade, synnerligen tilltrasslade och listiga metoder, som används vid boksluten, vid bildandet av fiktiva företag och dotterföretag, vid utnyttjandet av bulvaner etc, etc. Endast en sammanslutning av samtliga banker till en enda, vilket i och för sig inte betyder vare sig de minsta förändringar i ägandeförhållandena eller, vi upprepar det, fråntar en enda ägare en enda kopek, ger *möjlighet* till en effektiv kontroll – naturligtvis under förutsättning att alla övriga ovan uppräknade åtgärder vidtas. Endast vid en nationalisering av bankerna kan man nå dithän, att staten får veta vart och hur, varifrån och vid vilken tid miljonerna och miljarderna strömmar. Endast en kontroll över bankerna, över centrum, över den kapitalistiska omsättningens huvudaxel och viktigaste mekanism skulle göra det möjligt att i praktiken och inte bara i ord organisera kontroll över hela det ekonomiska livet, över produktionen och fördelningen av de viktigaste produkterna, organisera den ”reglering av det ekonomiska livet” som i annat fall oundvikligen är dömd till att förbli en ministerfras för att lura vanligt folk. Endast en kontroll över bankoperationerna, under förutsättning att de koncentreras i en enda statsbank, gör det möjligt att jämsides med ytterligare lätt genomförbara åtgärder ordna en effektiv indrivning av inkomstskatten, utan att förmögenheterna och inkomsterna kan döljas, men nu är inkomstskatten i allra högsta grad en fiktion.

Det skulle räcka med att just utfärda ett dekret om bankernas nationalisering – direktörerna och tjänstemännen skulle genomföra nationaliseringen själva. Ingen som helst särskild apparat, inga som helst särskilda förberedande åtgärder behövs här från statens sida, denna åtgärd är nämligen genomförbar genom en enda förordning, ”med ett slag”. Ty den ekonomiska möjligheten till en sådan åtgärd har skapats just av kapitalismen, i och med att den utvecklats till att operera med växlar, aktier, obligationer o d. Det återstår *bara att förena räkenskaperna* och om en revolutionärt demokratisk stat förordnade, att man omedelbart, telegrafiskt, skulle sammankalla direktörerna och tjänstemännen till möten i varje stad och till konferenser i områdena och i landsomfattning för en skyndsamt sammanslutning av alla banker till en enda statsbank, så skulle denna reform genomföras på några veckor.

Givetvis skulle just direktörerna och de högre tjänstemännen göra motstånd, försöka bedra staten, förhålla saken o d, ty dessa herrar skulle förlora sina synnerligen lukrativa platser, förlora möjligheten till särskilt profitgivande svindeloperationer. *Detta är hela sakens kärna.* Men några som helst tekniska svårigheter att sammansluta bankerna finns inte, och om statsmakten är revolutionär icke bara i ord (dvs inte fruktar att bryta med slentrian och rutin), är demokratisk icke bara i ord (dvs handlar i folkflertalets och inte i en klick rikemäns intressen), så skulle det vara tillräckligt att utfärda ett dekret om konfiskation av förmögenheter och om fängelse som straff för direktörer, styrelsemedlemmar och stora aktieägare för den minsta förhållning av saken eller för försök att dölja verifikationer och räkenskaper, så skulle det vara tillräckligt att exempelvis förena de lägre tjänstemännen k och ge dem premier för att avslöja bedrägerier och förhållningar från de rikas sida – och bankernas nationalisering skulle genomföras lekande lätt, fortare än kvickt.

Fördelarna av bankernas nationalisering skulle bli kolossala för hela folket, *inte* speciellt för arbetarna (ty arbetarna har föga med bankerna att göra), utan för böndernas och småföretagarnas massa. Inbesparingen av arbete skulle bli kolossal, och om man antar att staten skulle behålla det förutvarande antalet banktjänstemän, så skulle detta innebära ett mycket stort steg framåt till ett universellt (allmänt) bruk av bankerna, till att öka antalet bankfilialer, att göra deras operationer mera tillgängliga osv, osv. Just för *småägarna*, för bönderna skulle det bli oerhört mycket lättare och enklare att erhålla kredit. Staten å sin sida skulle för första gången få möjlighet att först överblicka och sedan *kontrollera* alla viktiga penningoperationer utan att de kunde hemlighållas, vidare att *reglera* det ekonomiska livet och slutligen att *erhålla* miljoner och miljarder på stora statliga operationer, utan att betala herrar kapitalister skyhöga ”provisioner” för deras ”tjänster”. Det är orsaken – och den enda orsaken – till att alla kapitalister, alla borgerliga professorer, hela bourgeoisin, alla dess tjänare i stil med plechanoviterna och potresoviterna & Co skummande av ilska är redo att kämpa mot bankernas nationalisering och hitta på tusentals undanflykter för att hindra denna synnerligen lätta och högst aktuella åtgärd, trots att den *t o m* för landets ”försvar”, dvs ur militär synpunkt, skulle vara ett kolossalt plus och ofantligt öka landets ”militära makt”.

Här kan man kanske invända: varför företar sådana framskridna stater som Tyskland och USA en storslagen ”reglering av det ekonomiska livet” utan att tänka på att nationalisera bankerna?

Därför, svarar vi, att dessa stater, trots att den ena är monarki och den andra republik, *båda* är inte bara kapitalistiska utan också imperialistiska. Såsom sådana genomför de i praktiken de för dem nödvändiga omgestaltningarna på ett reaktionärt byråkratiskt sätt, medan vi här talar om en revolutionärt demokratisk väg.

Denna ”lilla skillnad” har en mycket väsentlig betydelse. I de flesta fall är det ”inte brukligt” att tänka på den. Orden ”den revolutionära demokratin” har hos oss (särskilt hos socialistrevolutionärerna och mensjevikererna) blivit en nära nog vedertagen fras i stil med uttrycket ”gud ske lov”, som används även av personer som inte är så obildade att de tror på gud, eller i stil med uttrycket ”ärade medborgare”, med vilket man ibland vänder sig *t o m* till medarbetarna i Den eller Jedinstvo, trots att nästan alla förstår att dessa tidningar är grundade och underhållna av kapitalister i kapitalisters intresse och att det därför är föga ”ärorikt” för pseudosocialister att medarbeta i dem.

Om orden ”revolutionär demokrati” inte används som en schablonmässig paradfras, inte som en vedertagen kliché, utan deras betydelse *överbägs*, så innebär att vara demokrat i själva verket att räkna med folkmajoritetens intressen och inte minoritetens, och att vara revolutionär innebär att undanröja allt skadligt, allt föråldrat på det mest beslutsamma och skoningslösa sätt.

Vare sig i Amerika eller i Tyskland gör, såvitt det försports, regeringen eller de härskande klasserna anspråk på benämningen ”revolutionär demokrati”, som våra socialistrevolutionärer och mensjeviker gör anspråk på (och som de prostituerar).

I Tyskland finns allt som allt *fyra* mycket stora privatbanker, som har landsomfattande betydelse, och i Amerika allt som allt *två*: för dessa bankers finanskungar är det lättare, bekvämare och fördelaktigare att förenas privat, hemligt och reaktionärt men inte revolutionärt, att förenas byråkratiskt men inte demokratiskt, samtidigt som de korrumperar de statliga ämbetsmännen (detta är allmän regel både i Amerika *och i Tyskland*) och bevarar bankernas privata karaktär just för att skydda hemligheten kring affärsoperationerna, just för att inhösta miljoner och åter miljoner i ”överprofiter” från staten, just för att säkerställa de finansiella svindlerierna.

Såväl Amerika som Tyskland ”reglerar det ekonomiska livet” för att skapa *straffarbete under kriget* för arbetarna (och delvis för bönderna) samt ett paradiset för bankirerna och kapitalisterna. Deras reglering består i att ”driva på” arbetarna ända till svältgränsen, medan man tillförsäkrar (i hemlighet, reaktionärt byråkratiskt) kapitalisterna profiter, som är ännu *större* än före kriget.

En sådan väg är också fullt möjlig för det republikanskt imperialistiska Ryssland; den följs också inte bara av sådana herrar som Miljukov och Sjingarjov, utan även av Kerenskij tillsammans med Teresjtjenko, Nekrasov, Bernatskij, Prokopovitj & Co, vilka *också skyddar* bankernas ”oantastbarhet” på ett reaktionärt byråkratiskt sätt, deras heliga rättigheter till fabulösa profiter. Låt oss hellre säga sanningen, nämligen att man i det republikanska Ryssland vill reglera det ekonomiska livet på ett reaktionärt byråkratiskt sätt men att detta ”ofta” försvåras i praktiken genom existensen av ”sovjeterna”, vilka Kornilov numro ett inte lyckades jaga bort och som Kornilov numro två kommer att försöka jaga bort ...

Så ser sanningen ut. Och denna enkla om än bittra sanning är nyttigare för folkets upplysning än den söta lögnen om ”vår”, ”stora”, ”revolutionära” demokrati ...

* *
*

Bankernas nationalisering skulle i utomordentlig grad underlätta en samtidig nationalisering av försäkringsväsendet, dvs en sammanslagning av samtliga försäkringsbolag till ett, en centralisering av deras verksamhet och kontroll över den från statens sida. Kongresser av försäkringsbolagens tjänstemän skulle också här genomföra denna sammanslagning omedelbart och utan någon större möda, om den revolutionärt demokratiska staten dekretade detta och gjorde varje styrelsedirektör och varje stor aktieägare ansvarig för att sammanslagningen genomfördes utan minsta dröjsmål. I försäkringsväsendet har kapitalisterna investerat hundratals miljoner, och hela arbetet utförs av tjänstemän. En sammanslagning av denna verksamhet skulle leda till sänkta försäkringspremier, ge en massa fördelar och lättnader för alla försäkringstagare samt göra det möjligt att utvidga deras krets med förutvarande förbrukning av krafter och medel. Inga som helst andra omständigheter än tröghet, slentrian och vinningslystnad hos en klick innehavare av inkomstbringande platser kan hindra denna reform, som likaså skulle öka landets ”försvarsförmåga” genom att spara på folkets arbete och medföra en rad verkliga möjligheter att ”reglera det ekonomiska livet” i praktiken och inte bara i ord.

Syndikatens nationalisering

Kapitalismen skiljer sig från de gamla, förkapitalistiska folk-hushållningssystemen genom att den har skapat det mest intima band mellan folkhushållningens olika grenar och gjort dem

beroende av varandra. Därför utan skulle – i förbigående sagt – inga som helst steg i riktning mot socialismen vara tekniskt genomförbara. Men den moderna kapitalismen med bankernas herravälde över produktionen har stegrat det ömsesidiga beroendet mellan folkhushållningens olika grenar till det yttersta. Bankerna och de större branscherna inom industri och handel har oupplösligt växt samman. Detta betyder å ena sidan, att det inte går att nationalisera enbart bankerna utan att vidta åtgärder för att göra handels- och industrisyndikaten (socker-, kol-, järn-, olje- och andra syndikat) till statsmonopol, utan att nationalisera dessa syndikat. Å andra sidan betyder det, att det ekonomiska livets reglering, om man skall genomföra den på allvar, kräver en samtidig nationalisering av såväl banker som syndikat.

Låt oss ta sockersyndikatet som exempel. Det skapades redan under tsarismen och ledde då till en mycket stor kapitalistisk sammanslutning av utmärkt utrustade fabriker och verkstäder, varvid denna sammanslutning givetvis var alltigenom genomsyrad av en mycket reaktionär och byråkratisk anda, säkerställde skandalöst stora profiter för kapitalisterna och gjorde tjänstemännen och arbetarna till absolut rättslösa, förnedrade, undertryckta slavar. Staten kontrollerade och reglerade redan då produktionen – till magnaternas, rikemännens fördel.

Här återstår *bara* att förvandla den reaktionärt byråkratiska regleringen till en revolutionärt demokratisk genom enkla dekret om att sammankalla tjänstemännen, ingenjörerna, direktörerna och aktieägarna till en kongress, om att införa en enhetlig bokföring, om kontroll från arbetarorganisationernas sida osv. Detta är den enklaste sak – och just den blir inte genomförd

Under den demokratiska republiken kvarstår *i verkligheten* en reaktionärt byråkratisk reglering av sockerindustrin, allt förblir vid det gamla, utplundringen av folkets arbete, slentrianen och stagnationen, berikandet av herrar som Bobrinskij och Teresjtjenko. Att uppmana demokratin men inte byråkratin, att uppmana arbetarna och tjänstemännen men inte ”sockerkungarna” till självständiga initiativ, det är vad som kan och måste göras på några dagar, med ett enda slag – om inte socialistrevolutionärerna och mensjevikerna fördunklade folkets medvetande med planer på ”koalition” just med dessa sockerkungar, just denna koalition med rikemännen, ur vilken och till följd av vilken regeringens ”fullständiga överksamhet”, då det gäller att reglera det ekonomiska livet, alldeles ofrånkomligen uppstår.*

Ta oljebranschen. Den ”församhälleligades” i gigantisk omfattning redan genom kapitalismens föregående utveckling. Ett par oljekungar, det är de som styr och ställer med miljoner och hundratals miljoner och är sysselsatta med att klippa kuponger, inhösta sagolika profiter på ”affärer”, som *redan* faktiskt, tekniskt och samhälleligt är organiserade i statsomfattning, som *redan* är ledda av hundratals och tusentals tjänstemän, ingenjörer osv. Oljeindustrins nationalisering är möjlig *med detsamma* och är obligatorisk för en revolutionärt demokratisk stat, särskilt då den genomlever en mycket svår kris, då det är nödvändigt att till varje pris spara på folkets arbete och öka bränsleproduktionen. Det är klart, att en byråkratisk kontroll här inte kommer att ge någonting, inte förändrar någonting, ty ”oljekungarna” kommer lika lätt att klara av sådana herrar som Teresjtjenko, Kerenskij, Avksentiev och Skobelev som de klarade av tsarministrarna, de kommer att klara av dem med förhållningar, undanflykter och löften, och därefter genom direkt och indirekt korrupktion av den borgerliga pressen (detta kallas för ”den allmänna opinionen”, och den ”räknar” herrar Kerenskij och Avksentiev & Co med) och korrupktion av ämbetsmännen (som herrar Kerenskij och Avksentiev lämnar kvar på de gamla platserna i den gamla oantastbara statsapparaten).

* Dessa rader hade redan skrivits, då jag läste i tidningarna att Kerenskij's regering skall införa sockermonopol och, givetvis, införa det på ett reaktionärt byråkratiskt sätt, utan kongresser av tjänstemän och arbetare, utan offentlig insyn, utan att tygla kapitalisterna!!

För att uträtta något av vikt måste man övergå, och verkligen revolutionärt övergå, från byråkrati till demokrati, dvs förklara krig mot oljekungarna och aktieägarna, utfärda dekret om konfiskation av deras egendom och fängelsestraff för förhållning av oljebranschens nationalisering, för undansmussling av inkomster eller räkenskaper, för sabotage mot produktionen och för bristande åtgärder i syfte att höja produktionen. Man måste uppmuntra arbetarna och tjänstemännen till initiativ och sammankalla *dem* omedelbart till konferenser och kongresser samt överlämna en viss andel av vinsterna till *dem* på villkor att det skapas en allsidig kontroll och ökning av produktionen. Om sådana revolutionärt demokratiska åtgärder hade vidtagits genast, med detsamma, i april 1917, så skulle Ryssland, som är ett av de rikaste länderna i världen ifråga om oljetillgångar, genom att utnyttja sjöfarten under sommaren ha kunnat göra synnerligen mycket för att förse folket med erforderlig mängd bränsle.

Vare sig bourgeoisins eller socialistrevolutionärernas, mensjevikernas och kadeternas koalitionsregering har gjort det allra minsta utan har inskränkt sig till ett byråkratiskt spel ifråga om reformer. De har inte vågat ta ett enda revolutionärt demokratiskt steg. Allt har förblivit som det var under tsarismen – oljekungarna, stagnationen, hatet från arbetarnas och tjänstemännens sida mot utsugarna, förfallet som griper omkring sig på denna grundval och utplundringen av folkets arbete – förändrats har bara *rubrikerna* på utgående och ingående skrivelser i de ”republikanska” kanslierna!

Vad beträffar kolindustrin, som tekniskt och kulturellt inte är mindre ”mogen”, inte mindre skamlöst förvaltd av folkets utplundrare, kolkungarna, så har vi en rad mycket åskådliga *fakta* på direkt sabotage, på direkt *skadegörelse* och stoppande av produktionen från industriherrarnas sida. Till och med det mensjevikiska regeringsorganet Rabotjaja Gazeta har erkänt dessa fakta. Men vad blev resultatet? Slätt ingenting har gjorts utom de gamla reaktionärt byråkratiska konferenserna ”med båda parterna” med lika antal representanter för arbetarna och för rövarna i kolsyndikatet!! Inte ett enda revolutionärt demokratiskt steg, inte en skymt av försök att upprätta den enda verkliga kontrollen, kontrollen *underifrån* genom tjänstemännens organisation, genom arbetarna, medelst terror mot kolindustrimagnaterna, som störtar landet i olycka och stoppar produktionen! Hur är detta möjligt? Vi är ju ”alla” för ”koalitionen”, om inte med kadeterna så med handels- och industrikretsarna; men koalition betyder just att lämna makten åt kapitalisterna, att lämna dem ostraffade, tillåta dem att bromsa upp saken, att vältra allt på arbetarna, öka förfallet och *på så sätt* förbereda en ny kornilovkupp!

Affärshemlighetens avskaffande

Om inte affärshemligheten avskaffas, förblir kontrollen över produktionen och fördelningen antingen ett tomt löfte, som kadeterna behöver bara för att lura socialistrevolutionärerna och mensjevikerna och varmed de senare i sin tur lurar de arbetande klasserna, eller också kan kontrollen endast förverkligas med reaktionärt byråkratiska metoder och åtgärder. Hur uppenbart detta än är för varje oförvillad människa, hur ihärdigt kravet på affärshemlighetens avskaffande än förfäktats av *Pravda* (som till stor del just därför blev förbjuden av Kerenskijregeringen, kapitalets tjänare) – så har varken vår republikanska regering eller ”den revolutionära demokratins befullmäktigade organ” ägnat en tanke åt denna *första förutsättning* för en verklig kontroll.

Just här har vi nyckeln till varje slags kontroll. Just här har vi den ömtåligaste punkten hos kapitalet, som utplundrar folket och saboterar produktionen. Just därför är också socialistrevolutionärerna och mensjevikerna rädda för att röra vid denna punkt.

Kapitalisternas vanliga argument, som tanklöst upprepas av småborgarna, är att den kapitalistiska hushållningen absolut inte tillåter något avskaffande av affärshemligheten överhuvudtaget, ty privatäganderätten till produktionsmedlen och de enskilda företagens beroende av marknaden nödvändiggör att affärsböcker och affärshandlingar, däribland naturligtvis bankoperationer, är ”heligt oantastbara”.

Personer som på ett eller annat sätt upprepar detta eller liknande argument låter sig bedras och bedrar för egen del folket, varvid de blundar för två fundamentala, högst betydelsefulla och allmänt kända fakta i det moderna ekonomiska livet. Första faktum är storkapitalismen, dvs säregenheterna i bankernas, syndikatens, de stora fabrikernas osv hushållning. Andra faktum är kriget.

Just den moderna storkapitalismen, som överallt blir monopolistisk kapitalism, berövar affärshemligheten varje skymt av förnuft, gör den till ett hyckleri och uteslutande till ett medel för att dölja storkapitalets finanssvindlerier och otroliga profiter. Den kapitalistiska storhushållningen är redan till själva sin tekniska natur en församhälleligad hushållning, dvs den både arbetar för miljontals människor och förenar genom sina operationer direkt och indirekt hundratals, tusentals och tiotusentals familjer. Detta är inte detsamma som ekonomin hos småhantverkaren och den medelstore bonden, vilka överhuvudtaget inte för några huvudböcker och därför inte heller berörs av att affärshemligheten avskaffas!

I ett storföretag är operationerna i alla fall kända av hundratals och ännu fler personer. Lagen, som skyddar affärshemligheten, tjänar här inte produktionens eller utbytets intressen utan spekulation och profitjakt i dess grövsta form, direkta svindlerier, vilka som bekant förekommer särskilt ofta i aktiebolagen och synnerligen skickligt döljs genom rapporter och bokslut, som sammanställs så att de bedrar publiken.

Medan affärshemligheten är ofrånkomlig i den lilla varuhushållningen, dvs bland småbönder och hantverkare, där själva produktionen inte är församhälleligad, där den är splittrad och söndrad, så är skyddandet av denna hemlighet i den kapitalistiska storhushållningen ett skyddande av, bokstavligt talat, en handfull personers privilegier och profiter *mot* hela folket. Detta är erkänt redan i lagen, såtillvida som publicering av aktiebolagens rapporter tillämpas, men *denna* kontroll – redan förverkligad i alla framskridna länder och även i Ryssland – är just en reaktionärt byråkratisk kontroll, som inte öppnar ögonen på *folket*, *inte tillåter* någon att få veta *hela sanningen* om aktiebolagens operationer.

För att handla revolutionärt demokratiskt måste man här omedelbart utfärda en annan lag, som avskaffar affärshemligheten, kräver de mest fullständiga redovisningar från de stora företagen och från de rika, tillerkänner varje grupp av medborgare, uppgående till ett solitt demokratiskt antal (t ex 1 000 eller 10 000 väljare), rätt att granska alla dokument i varje storföretag. En sådan åtgärd är helt och lätt realiserbar genom ett enkelt dekret; *endast* denna åtgärd skulle utveckla *folkets* initiativ till kontroll genom tjänstemännens organisationer, genom arbetarnas organisationer, genom alla politiska partier; endast den skulle göra kontrollen effektiv och demokratisk.

Till detta kommer dessutom kriget. Det stora flertalet handels- och industriföretag arbetar nu inte för ”den fria marknaden” utan *för staten*, för kriget. Därför har jag redan förklarat i *Pravda*, att de personer, som gör invändningar mot oss och argumenterar om omöjligheten att införa socialism, är lögnare och fräcka lögnare, ty det är inte fråga om att införa socialism nu, omedelbart, från idag till i morgon, utan om att *avslöja plundring av statskassan*.

Den kapitalistiska hushållningen ”för kriget” (dvs den hushållning, som direkt eller indirekt är förbunden med krigsleveranserna) är en systematisk och legaliserad *plundring av statskassan*,

och herrar kadeter tillsammans med mensjeviker och socialistrevolutionärer, som motsätter sig att affärshemligheten avskaffas, är ingenting annat än *medbrottslingar och beskyddare vid plundringen av statskassan.*

Kriget kostar nu Ryssland 50 miljoner rubel *per dag*. Större delen av dessa 50 miljoner per dag går till krigsleverantörerna. Av dessa 50 miljoner är *dagligen* åtminstone 5 miljoner, och ännu troligare 10 miljoner och mera, ”hederligt förvärvade inkomster” för kapitalisterna och de ämbetsmän, som på ett eller annat vis är i maskopi med dem. Särskilt de stora firmorna och bankerna, som lånar ut pengar till operationerna med krigsleveranserna, håvar här in fantastiska profiter, och just genom plundring av statskassan, ty något annat kan man inte kalla detta lurendrejeri och denna uppskörtning av folket ”med anledning av” krigets olyckor, ”med anledning av” hundratusentals och miljontals människors undergång.

”Alla” känner till dessa skandalösa profiter på leveranserna, ”garantibreven” som göms av bankerna, vilka det är som berikar sig på den växande dyrtiden, man talar leende om det i ”sällskapslivet” och inte så få enskilda exakta uppgifter härom återfinns *rentav* i den borgerliga pressen, vilken som allmän regel förtiger ”obehagliga” fakta och undviker ”ömtåliga” frågor. Alla vet – och alla tiger, alla tolererar det, alla finner sig i en regering, som talar vackra ord om ”kontroll” och ”reglering”!!

Revolutionära demokrater skulle, ifall de verkligen vore revolutionärer och demokrater, omedelbart utfärda en lag, som avskaffar affärshemligheten, gör leverantörerna och affärsmännen redovisningsskyldiga, förbjuder dem att överge sin verksamhetsgren utan myndigheternas tillstånd, inför konfiskation av egendom och arkebusering* för underslev och bedrägeri mot folket samt organiserar övervakning och kontroll *underifrån*, demokratiskt, av själva folket, av tjänstemanna-, arbetar-, konsument- o a organisationer.

Våra socialistrevolutionärer och mensjeviker förtjänar till fullo att kallas skrämde demokrater, ty i denna fråga upprepar de vad alla skrämde kälkborgare säger, nämligen att kapitalisterna ”tar till flykten” om ”alltför stränga” åtgärder vidtas, att ”vi” inte kan klara oss utan kapitalister, att vi nog skulle ”förtörna” de brittiska och franska miljonärerna, som ju ”stöder” oss, osv. Man kan tro, att bolsjevikerna föreslår något förut okänt i mänsklighetens historia, något som aldrig prövats, något ”utopiskt”, medan det i själva verket redan för 125 år sedan fanns människor i Frankrike, som verkligen var ”revolutionära demokrater” och verkligen var övertygade om att kriget från deras sida var rättvist och av defensiv karaktär, verkligen stödde sig på folkmassorna, vilka var uppriktigt övertygade om detsamma – dessa människor förstod att upprätta *revolutionär* kontroll över rikemännen och nå resultat, som beundrades av en hel värld. Och under de fem kvartssekel, som förflutit sedan dess, har kapitalismens utveckling genom att skapa banker, syndikat, järnvägar m m, m m gjort det hundra gånger lättare och enklare att vidta åtgärder för en verkligt demokratisk kontroll från arbetarnas och böndernas sida över utsugarna – godsägarna och kapitalisterna.

Egentligen inskränker sig hela frågan om kontrollen till vem som kontrollerar vem, dvs vilken klass som är den kontrollerande och vilken som är kontrollerad. Hos oss, i det republikanska Ryssland, under medverkan av den s k revolutionära demokratins ”befullmäktigade organ”, är det godsägarna och kapitalisterna, vilka erkänns som kontrollörerna och fortfarande är det. Resultatet är ofrånkomligen kapitalisternas marodörverksamhet, som väcker allmän indignation bland folket, och det förfall, som med konstlade metoder underhålls av

* Jag har redan haft tillfälle att i den bolsjevikiska pressen påpeka, att det kan anses riktigt att argumentera mot dödsstraffet endast då det tillämpas mot de arbetande *massorna* från utsugarnas sida för att skydda utsugningen. Det är knappast troligt att en revolutionär regering kan klara sig utan dödsstraff mot *utsugarna* (dvs godsägare och kapitalister).

kapitalisterna. Det är nödvändigt att beslutsamt, definitivt, utan fruktan för att bryta med det gamla, utan fruktan för att djärvt bygga upp det nya övergå till kontroll *över* godsägarna och kapitalisterna, *utövad av* arbetarna och bönderna. Men detta fruktar våra socialistrevolutionärer och mensjeviker värre än pesten.

Tvångssammanslutning i förbund

Tvångsmässig syndikatbildning, dvs tvångssammanslutning i förbund, exempelvis ett industriidkarnas förbund, är i praktiken redan genomförd i Tyskland. Och detta är inget nytt. Genom socialistrevolutionärernas och mensjevikernas förskyllan ser vi också här en fullständig stagnation i det republikanska Ryssland, som dessa föga aktningvärda partier ”sysselsätter” med en kadriļ, vilken de dansar ömsom med kadeterna, ömsom med personer som Bublikov och ömsom med Teresjtjenko och Kerenskij.

Tvångsmässig syndikatbildning är å ena sidan ett slags statligt ingripande för att påskynda den kapitalistiska utvecklingen, som överallt och allestädes leder till klasskampens organisering, till att förbundens antal, varianter och betydelse ökar. Å andra sidan är den tvångsmässiga ”förbundsbyggnaden” en nödvändig förutsättning för varje som helst allvarligt menad kontroll och varje inbesparing av folkets arbete.

Den tyska lagen förpliktar exempelvis läderfabrikanterna på en viss ort eller i hela staten att sammansluta sig i ett förbund, varvid en representant för staten ingår i förbundets styrelse för kontrollens skull. En dylik lag berör inte direkt, dvs i och för sig, på minsta vis egendomsförhållandena, berövar inte en enda ägare en enda kopek och förutbestämmer heller inte om kontrollen skall förverkligas i reaktionärt byråkratisk eller i revolutionärt demokratisk form, riktning och anda.

Sådana lagar kan och måste utfärdas hos oss omedelbart, utan att en enda vecka dyrbar tid går förlorad, varvid de mera konkreta formerna för lagens genomförande, hur pass snabbt den skall förverkligas, vilka övervakningsmetoder, som därvid skall tillämpas, osv får *avgöras av själva samhällsförhållandena*. Staten behöver här varken en speciell apparat, speciella undersökningar eller några som helst förhandsundersökningar för att utfärda en sådan lag, det behövs endast beslutsamhet att bryta med en del privata intressen hos kapitalisterna, vilka är ”ovana” vid dylik inblandning, inte vill förlora sina överprofiter, som säkerställs genom att de, samtidigt som ingen kontroll är förhanden, driver företagen på det gamla viset.

Ingen apparat och ingen ”statistik” (som Tjernov ville ha i stället för böndernas revolutionära initiativ) behövs *för* att utfärda en sådan lag, ty dess förverkligande måste åläggas fabrikanterna och industriidkarna själva, de *existerande* samhällskrafterna, under kontroll av även existerande samhälleliga (dvs inte regeringens, inte byråkratiska) krafter, vilka dock ovillkorligen måste bestå av de s k lägre skikten, dvs av de förtryckta och utsugna klasserna, som i historien alltid har visat sig stå oändligt mycket *högre* än utsugarna ifråga om förmåga att visa heroism, självuppgiffring och kamratlig disciplin.

Låt oss anta, att vi skulle ha en verkligt revolutionärt demokratisk regering och att den förordnar, att alla fabrikanter och industriidkare inom varje produktionsgren, vilka sysselsätter minst två arbetare, är skyldiga att omedelbart sammansluta sig i distrikts- och guvernementsförbund. Ansvar för att lagen orubbligt efterlevs åläggs i första hand fabrikanterna, direktörerna, styrelseledamöterna och de stora aktieägarna (ty alla dessa är den moderna industrins verkliga ledare, dess verkliga herrar). De betraktas som desertörer från krigstjänst och bestraffas som sådana, om de undandrar sig arbetet för lagens omedelbara förverkligande och görs ansvariga enligt solidarisk borgen, en för alla och alla för en, med hela sin egendom. Därefter läggs ansvaret även på alla tjänstemännen, som likaså är skyldiga att bilda *ett*

förbund, samt på alla arbetarna och deras fackförbund. Avsikten med ”förbundsbyggnaden” är att upprätta den mest fullständiga, noggranna och detaljerade bokföring av räkenskaperna och framför allt en *samordnad verksamhet* för inköp av råvarorna, för avsättning av artiklarna och *för att spara* på folkets medel och krafter. Denna inbesparing vid en sammanslutning av separata företag till ett syndikat blir ofantlig, vilket den ekonomiska vetenskapen lär oss och vilket bevisas av exemplen från alla syndikat, karteller och trustar. Härvid måste vi ännu en gång upprepa, att denna sammanslutning i syndikat i och för sig inte på minsta sätt förändrar egendomsförhållandena, inte fråntar en enda ägare en enda kopek. Denna omständighet måste kraftigt understrykas, ty den borgerliga pressen ”skrämmar” ständigt de små och medelstora företagen med att socialisterna i allmänhet och bolsjevikerna i synnerhet vill ”expropriera” dem – detta påstående är en medveten lögn, eftersom socialisterna *inte ens vid en fullständig socialistisk* omvälvning inte vill, inte kan och inte kommer att expropriera småbönderna. Hela tiden talar vi endast om de närmaste och aktuellaste åtgärder, som redan är förverkligade i Västeuropa och som en något så när konsekvent demokrati omedelbart måste förverkliga hos oss för att bekämpa den hotande och oundvikliga katastrofen.

Allvarliga svårigheter, såväl tekniska som kulturella, skulle möta en sammanslutning av de allra minsta och små företagen till förbund, och detta till följd av den ytterst stora mängden enskilda företag, deras primitiva teknik samt ägarnas analfabetism eller otillräckliga bildning. Men just dessa företag skulle kunna undantas från lagen (som redan sagts i vårt hypotetiska exempel här ovan), och om de inte sammansluter sig, för att inte tala om en försenad sammanslutning av dem, så kan detta inte föranleda några allvarliga hinder, ty den roll som det ofantliga antalet småföretag spelar i förhållande till den allmänna produktionsvolymen och deras betydelse i hela folkhushållet är minimal, och dessutom är de ofta på ena eller andra sättet beroende av storföretagen.

Avgörande betydelse har endast de stora företagen, och här *förefinns* de tekniska och kulturella medlen och krafterna för en ”förbundsbyggnad”, det fattas bara ett fast, beslutsamt och skoningslöst strängt initiativ av en *revolutionär* myndighet gentemot utsugarna för att dessa krafter och medel skall sättas i rörelse. Ju fattigare ett land är på tekniskt utbildade och på intellektuella krafter överhuvudtaget, desto mer *trängande* är behovet att så snabbt som möjligt och så beslutsamt som möjligt dekretera en tvångssammanslutning och att börja genomföra den med de största och stora företagen, ty just sammanslutningen kommer att *spara* intellektuella krafter, ge möjlighet att *tillfullo* utnyttja dem och fördela dem rättigare. När t om i avkrokar boende ryska bönder under tsarregeringen, som skapade tusentals hinder för dem, efter år 1905 förmådde ta ett ordentligt steg framåt ifråga om att skapa olika slags förbund, så är det självklart att en sammanslutning av den stora och medelstora industrin och handeln skulle kunna genomföras på några månader, om inte snabbare, på villkor att de nödgades därtill av en verkligt revolutionärt demokratisk regering, som baserar sig på stöd, deltagande, intresse, fördelar för ”de lägre skikten”, demokratin, tjänstemännen och arbetarna – genom en uppmaning till dem att utöva kontroll.

Reglering av konsumtionen

Kriget har tvingat alla krigförande och många neutrala stater att övergå till reglering av konsumtionen. Brödkort har utfärdats, har blivit en vanlig företeelse och fört med sig även andra ransoneringskort. Ryssland är härvidlag inget undantag, utan har också infört brödkort.

Men just med detta exempel kan vi, tror jag, åskådligast jämföra de reaktionärt byråkratiska metoderna i kampen mot katastrofen, vilka strävar efter att begränsa förändringarna till ett minimum, med de revolutionärt demokratiska metoderna, vilka för att göra skäl för namnet

måste ställa sig den direkta uppgiften att tvångsmässigt bryta med det gamla, som levt ut sin tid, och i görligaste mån påskynda rörelsen framåt.

Brödkortet, detta typiska exempel på reglering av konsumtionen i moderna kapitalistiska stater, har till uppgift och genomför (i bästa fall genomför) en enda sak: att fördela tillgänglig mängd bröd, så det skall räcka åt alla. Maximikonsumtion fastställs på långt när inte för alla, utan endast för de viktigaste ”folkliga” livsmedlen. Det är allt. Något mer bekymrar man sig inte om. Byråkratiskt räknar man tillgängliga spannmålsförråd, dividerar dem med antalet invånare, fastställer och inför normen och begränsar sig härtill. Lyxvaror berörs inte, ty de finns ”i alla fall” i så liten mängd, och de är ”i alla fall” så dyra, att de är oåtkomliga för ”folket”. Därför kan vi i alla krigförande länder utan undantag, *t o m* i Tyskland, som man förmodligen utan risk för genmälen kan räkna som ett mönster för den mest noggranna, pedantiska och stränga reglering av konsumtionen, *t o m* i Tyskland kan vi iaktta hur de rika ständigt *kringgår* varje som helst ”norm” för konsumtionen. Detta vet också ”alla”, och ”alla” pratar om det leende, och i den tyska socialistiska – ibland rentav i den borgerliga – pressen hittar man ständigt, trots den kasernmässigt stränga tyska censurans våldsamma framfart, notiser och uppgifter om de rikas ”menyer”, om hur de rika erhåller obegränsade mängder vitt bröd vid den ena eller andra kurorten (som under förevändning av sjukdom besöks av alla – som har mycket pengar), om hur de rika ersätter de bland folket vanliga livsmedlen med utsökta och sällsynta delikatesser.

Den reaktionära kapitalistiska staten, som *fruktar* att undergräva kapitalismens grundvalar, löneslaveriets grundvalar, grundvalarna för de rikas ekonomiska herravälde, *fruktar* att utveckla arbetarnas och överhuvudtaget det arbetande folkets självverksamhet, *fruktar* att ”hetsa upp” dem till större anspråk; *för en sådan* stat behövs inget annat än brödkort. En sådan stat släpper inte för en enda minut eller vid ett enda av sina steg ur sikte det *reaktionära* målet: att stärka kapitalismen, inte medge något undergrävande av den, begränsa ”regleringen av det ekonomiska livet” i allmänhet och regleringen av konsumtionen i synnerhet till endast sådana åtgärder, som är ovillkorligen nödvändiga för folkets uppehälle, *utan att tillgripa* en verklig reglering av konsumtionen i meningen *kontroll över de rika*, i meningen att pålägga dem, de under fredstid bättre ställda, privilegierade, mätta och övergödda, *större* bördor under krigstid.

Den reaktionärt byråkratiska lösningen av den uppgift, som folken ställts inför genom kriget, begränsar sig till brödkortet, en lika fördelning av de ”folkliga” livsmedlen, som är absolut nödvändiga för att föda folket, utan att det ruckas ett dugg på byråkratismen och reaktionen, inte ett dugg på syftet: att *inte* höja självverksamheten bland de fattiga, proletariatet, folkmassorna (”demos”), att inte tillåta någon kontroll *från deras sida* över de rika, att lämna *så många* kryphål *som möjligt* för de rika, så de kan kompensera sig med lyxartiklar. Och i *alla* länder, vi upprepar, *t o m* i Tyskland – för att inte tala om Ryssland – finns det en massa kryphål: det ”enkla folket” svälter, medan de rika åker till kurorter, fyller ut de knappa officiella ransonerna med allehanda ”extraförplägnader” vid sidan om och *inte* tillåter någon kontroll över *sig*.

I Ryssland, som nyligen har gjort revolution mot tsarismen i frihetens och jämlikhetens namn, i Ryssland, som vad beträffar dess faktiska politiska institutioner genast blivit en demokratisk republik, faller det folket särskilt i ögonen, framkallar det särskilt missnöje, förargelse, harm och indignation hos massorna, att de rika kan kringgå ”brödransoneringen” så lätt att alla ser det. Och det är kolossalt enkelt. ”Underjordiskt” och för särskilt höga priser, särskilt genom ”förbindelser” (som endast de rika har) erhåller de allt och i stora kvantiteter. Folket svälter. Regleringen av konsumtionen begränsas av en mycket snäv, reaktionärt byråkratisk ram.

Regeringen har inte ens den minsta tanke på, bemödar sig inte det minsta om att upprätta en reglering enligt verkligt revolutionära demokratiska principer.

”Alla” lider av köerna, men – de rika sänder sitt tjänstefolk att stå i köerna, och de anställer rentav särskilda tjänare härför! Och detta är ”demokratism”!

En revolutionärt demokratisk politik under en tid, då landet upplever exempellosta lidanden, skulle för att bekämpa den annalkande katastrofen inte inskränka sig till brödkorten, utan komplettera dessa för det första med tvångsmässig sammanslutning av hela befolkningen i konsumentföreningar, ty utan en sådan sammanslutning går det inte att helt kontrollera konsumtionen; för det andra med arbetsplikt för de rika, så att de gratis betjänar dessa konsumentföreningar med skrivgöromål och annat liknande arbete; för det tredje med en lika fördelning bland befolkningen av absolut alla konsumtionsvaror, så att krigets bördor verkligen fördelades lika; för det fjärde med en sådan organisation av kontrollen, så att de fattiga klasserna bland befolkningen just kontrollerar de rikas konsumtion.

Skapandet av en verklig demokratism på detta område, en manifestation av verklig revolutionär anda, då det gäller att organisera en kontroll, som utförs av just de mest nödställda klasserna bland folket, skulle bli den största impuls till anspänning av alla förefintliga intellektuella krafter, till att utveckla hela folkets verkligt revolutionära energi. Men det republikanska och revolutionärt demokratiska Rysslands ministrar framträder nu, precis på samma sätt som deras ämbetsbröder i alla övriga imperialistiska länder, med fagra ord om ”det allmänna arbetet för folkets fromma”, om ”anspänningen av alla krafter”, men just folket ser, känner och förnimmar hyckleriet i dessa ord.

Resultatet blir ett stampande på samma fläck och ett oemotståndligt ökat förfall, en annalkande katastrof, ty införa krigstidsstraffarbete för arbetarna enligt Kornilovs och Hindenburgs metoder, enligt det vanliga imperialistiska mönstret, kan inte vår regering – därtill är *revolutionens* traditioner, hågkomster, spår, vanor och institutioner ännu alltför levande hos folket; och vidta verkligt betydande åtgärder i revolutionärt demokratisk riktning vill inte vår regering, ty den är helt genomsyrad och insnärjd uppifrån och ner av beroendet av bourgeoisin, av ”koalitionen” med den och av fruktan för att rubba dess faktiska privilegier.

Regeringen omintetgör demokratiska organisationers arbete

Vi har undersökt olika sätt och metoder att bekämpa katastrofen och svälten. I samtliga fall har vi konstaterat en oförsonlig motsättning mellan demokratin å ena sidan och å andra sidan regeringen samt blocket av socialistrevolutionärer och mensjeviker som stöder den. För att bevisa att dessa motsättningar existerar i verkligheten och inte endast i vår framställning och att deras oförsonliga karaktär *de facto* bevisas av konflikter, som har betydelse för hela folket, är det tillräckligt att erinra om två särskilt typiska ”resultat” och lärdomar av vår revolutions halvårslånga historia.

Historien om Paltjinskijs ”regerande” är den ena lärdomen. Historien om Pesjehonovs ”regerande” och fall är den andra.

Här ovan beskrivna kampåtgärder mot katastrofen och hungersnöden går egentligen ut på en allsidig uppmuntran av (ända till en tvångsmässig) ”förbunds bildning” bland befolkningen och då i första hand av demokratin, dvs befolkningens majoritet, således framför allt av de förtryckta klasserna, arbetarna och bönderna, särskilt de fattiga bönderna. Denna väg har befolkningen själv spontant börjat beträda för att bekämpa krigets exempellosta svårigheter, bördor och olyckor.

Tsarismen bromsade på alla sätt befolkningens självständiga och fria ”förbunds bildning”. Men efter tsarmonarkins fall började demokratiska organisationer att uppstå och hastigt växa fram i hela Ryssland. Kampen mot katastrofen har tagits upp av spontant uppkomna demokratiska organisationer, all slags försörjnings-kommittéer, livsmedelskommittéer, bränslekonferenser etc, etc.

Men det mest anmärkningsvärda i vår revolutions hela halv-årslånga historia beträffande den behandlade frågan är att en *regering*, som kallar sig republikansk och revolutionär, en regering som *stöds* av mensjevikerna och socialistrevolutionärerna i namn av ”den revolutionära demokratins befullmäktigade organ”, denna regering har *kämpat mot* de demokratiska organisationerna *och besekrat dem!!*

Paltjinskij förvärvade sig genom denna kamp den allra bedrövligaste och vidsträcktaste ryktbarhet, en ryktbarhet över hela Ryssland. Han verkade bakom regeringens rygg, framträdde inte öppet inför folket (precis som kadeterna överlag har föredragit, de sköt ”för folket” gärna fram Tsereteli men skötte själva i skymundan alla viktiga saker). Paltjinskij bromsade och torpederade alla betydelsefulla åtgärder av de spontant uppkomna demokratiska organisationerna, ty inte en enda betydelsefull åtgärd kunde komma till stånd, utan ”avbräck” för Kit Kitytjarnas måttlösa profiter och halsstarrighet. Och Paltjinskij var just Kit Kitytjarnas trogne försvarare och tjänare. Det gick så långt – och detta faktum har publicerats i tidningarna – att Paltjinskij direkt *upphävde* de spontant uppkomna demokratiska organisationernas beslut!!

Hela historien om Paltjinskij ”regerande” – och han ”regerade” flera månader just då Tsereteli, Skobelev och Tjernov var ”ministrar” – är en fullständig, en upprörande skandal, ett omintetgörande av folkviljan och demokratiska beslut till kapitalisternas favör för deras smutsiga vinningslystnads skull. I tidningarna kunde givetvis endast en obetydlig del av Paltjinskij ”bedrifter” komma fram, och en fullständig undersökning av hur han *hindrade* kampen mot hungersnöden kan endast proletariatets sant demokratiska regering lyckas genomföra, när den erövrar makten och till folkets *dom* överlämnar Paltjinskij och dylika herrars affärer utan att dölja något.

Man kommer kanske att invända, att Paltjinskij ju var ett undantag och att man ju har avlägsnat honom ... Men saken är just den, att Paltjinskij är inget undantag utan en regel, att saken inte blivit ett dugg bättre genom att Paltjinskij avlägsnats, att hans plats intagits av andra likadana som han men med andra namn, att kapitalisternas hela ”*inflytande*”, hela den politik, som går ut på att *omintetgöra kampen mot hungersnöden till deras favör*, kvarstår oförändrad. Ty Kerenskij & Co är blott en skärm för att skydda kapitalisternas intressen.

Det tydligaste beviset på detta är livsmedelsministern Pesjechonovs avgång ur regeringen. Som bekant är Pesjechonov en mycket, mycket moderat narodnik. Men vid organiserandet av livsmedelsförsörjningen ville han arbeta samvetsgrant, i förbindelse med de demokratiska organisationerna och stödjade sig på dem. *Erfarenheterna* av Pesjechonovs arbete och hans avgång är så mycket intressantare, därför att denne synnerligen moderate narodnik, medlem av ”folksocialistiska” partiet och beredd att gå med på vilka som helst kompromisser med bourgeoisin, likväl nödgades avgå! Ty Kerenskij regering *höjde* till förmån för kapitalisterna, godsägarna och kulakerna de fasta spannmålspriserna!!

Så här beskriver Smith detta ”steg” och dess betydelse i tidningen Svobodnaja Zjizn nr 1, den 2 september:

”Några dagar före regeringens beslut att höja de fasta priserna utspelades följande scen i den statliga livsmedelskommittén: högerrepresentanten Rolovitj, en hårdnackad försvarare av privathandelns intressen och en hänsynslös fiende till spannmålsmonopol och statlig inblandning i det ekonomiska livet, förklarade till

allmän kännedom med ett självbelåtet leende, att enligt vad som kommit till hans kännedom skall de fasta priserna på spannmål snart höjas.

Representanten för arbetar- och soldatdeputerades sovjet deklarerade som svar på detta, att han inte visste något om detta, att en sådan handling inte kan äga rum, så länge det pågår en revolution i Ryssland, och att regeringen i varje fall inte kan ta ett sådant steg utan att rådgöra med demokratins befullmäktigade organ – med ekonomiska rådet och statliga livsmedelskommittén. Till denna deklaration anslöt sig även representanten för bondedeputerades sovjet.

Men, tyvärr! Verkligheten ingrep i kontroversen med en mycket brutal korrigerande: det visade sig att det inte var demokratins representanter utan censurelementens representant, som hade rätt. Han visade sig vara utmärkt väl informerad om förberedelserna till attentatet mot demokratins rättigheter, trots att dess representanter indignerat förnekade själva möjligheten till ett sådant attentat.”

Alltså – såväl arbetarnas representant som böndernas representant deklarerar bestämt sin mening i den väldiga folkmajoritetens namn, men Kerenskij's regering handlar tvärtemot denna mening, i kapitalisternas intresse!

Rolovitj, kapitalisternas representant, visade sig vara utmärkt väl informerad bakom demokratins rygg – alldeles som vi tidigare alltid sett och fortfarande ser, att de borgerliga tidningarna Retj och Birzjovka är bäst informerade om vad som försiggår inom Kerenskij's regering.

Vad visar denna utomordentliga information? Uppenbarligen att kapitalisterna har sina ”kanaler” och de facto håller makten i sina händer. Kerenskij är en galjonsfigur, som de sätter igång på de sätt och då de behöver det. Totalt miljoner arbetares och bönders intressen har offrats för en handfull rikemäns profiter.

Hur reagerar då våra socialistrevolutionärer och mensjeviker på detta upprörande gyckelspel med folket? Har de möjligen vänt sig till arbetarna och bönderna med en appell om att efter detta är fångelse den enda rätta platsen för Kerenskij och hans kolleger?

Nej, kommer aldrig på fråga! Socialistrevolutionärerna och mensjevikerna, företrädare av den dem tillhörande ”ekonomiska avdelningen”, inskränkte sig till att anta en bister resolution, som vi redan erinrat om! I denna resolution förklarar de, att Kerenskijregeringens höjning av spannmålspriserna är en ”*ödesdiger* åtgärd, som tillfogar såväl landets livsmedelsförsörjning som hela dess ekonomiska liv *det hårdaste slag*”, och att dessa ödesdiga åtgärder är en direkt ”*kränkning*” av lagen!!

Sådana är resultaten av kompromisspolitiken, av den politiska flörten med Kerenskij och önskan att ”skona” honom!

Regeringen kränker lagen genom att till de rikas, till godsägarnas och kapitalisternas, favör företa en åtgärd, som omintetgör allt som har med kontroll, livsmedel och sanering av de ytterst labila finanserna att göra – men socialistrevolutionärerna och mensjevikerna fortsätter att tala om samförstånd med handels- och industrikretsarna, fortsätter att gå till konferenserna med Teresjtjenko och skona Kerenskij samt inskränker sig till en protest i form av en pappersresolution, som regeringen med största lugn lämnar utan åtgärd!!

Här uppenbaras särskilt åskådligt sanningen att socialistrevolutionärerna och mensjevikerna förrått folket och revolutionen samt att bolsjevikerna håller på att bli den verkliga ledaren för massorna, *t o m* de socialistrevolutionära och mensjevikiska massorna.

Ty just proletariatets erövring av makten med bolsjevikernas parti i spetsen för det blir den enda möjligheten att göra slut på Kerenskij & Co:s nedrigheter och att återupprätta de demokratiska organisationernas arbete för livsmedelsförsörjning, varuleveranser osv, som Kerenskij och hans regering raserar.

Bolsjevikerna framträder – såsom med all tydlighet framgår – av anförda exempel – som representanter för *hela* folkets intressen, intresset att säkra livsmedels- och försörjningsproblemet, intresset att tillgodose arbetarnas och *böndernas* mest trängande behov i strid mot socialistrevolutionärernas och mensjevikernas vacklande, obeslutsamma och i sanning förrädiska politik, vilken dragit sådan skam över landet, i stil med denna höjning av spannmålspriserna!

Finanskraschen och åtgärderna mot den

Frågan om höjningen av de fasta spannmålspriserna har också en annan sida. Denna höjning betyder en ny kaotisk ökning av sedelemmissionen, ett nytt steg framåt i den process, som innebär förvärrad dyrtid, ökad finansiell oreda och annalkande finanskrasch. Alla erkänner att emissionen av papperspengar är en sämre form av tvångslån, att den försämrar läget ännu mer just för arbetarna, den fattigaste delen av befolkningen, att den utgör det grundläggande onda i den finansiella oredan.

Och just en sådan åtgärd tillgriper en av socialistrevolutionärerna och mensjevikerna stödda Kerenskijregeringen!

För en effektiv kamp mot den finansiella oredan och den oundvikliga finanskraschen finns ingen annan väg än att revolutionärt bryta med kapitalets intressen och att organisera en verkligt demokratisk kontroll, dvs ”underifrån”, en arbetarnas och de fattiga böndernas kontroll *över* kapitalisterna – den väg, som det talas om i hela vår tidigare framställning.

Den ändlösa sedelemmissionen stimulerar spekulationen, tillåter kapitalisterna att inhösta miljoner på den och skapar väldiga svårigheter för den så nödvändiga utvidgningen av produktionen, ty fördyringen av material, maskiner etc ökar och går språngartat framåt. Hur skall saken kunna avhjälpas, när de rikas genom spekulation förvärvade rikedomar döljs?

Man kan införa inkomstskatt med progressiva och mycket höga procentsatser för de stora och största inkomsterna. Vår regering har följt de andra imperialistiska regeringarna och infört en sådan skatt. Men den förblir i betydande grad en fiktion, en död bokstav, ty för det första faller penningvärdet allt snabbare och snabbare, och för det andra döljs inkomster i allt större grad ju mera de bottnar i spekulation och ju tillförlitligare affärshemligheten skyddas.

För att göra skatten verklig och inte fiktiv behövs en verklig och inte en nominell kontroll. Men kontroll över kapitalisterna är omöjlig, om den förblir byråkratisk, ty byråkratin är själv med tusen trådar förbunden och sammanflätad med bourgeoisin. I de västeuropeiska imperialistiska staterna, oavsett om de är monarkier eller republiker, uppnås därför ordnade finanser endast till priset av att det införs en sådan ”arbetsplikt”, som för arbetarna betyder *militärt straffarbete eller militärt slaveri*.

En reaktionärt byråkratisk kontroll är det enda medel, som de imperialistiska staterna, de demokratiska republikerna, Frankrike och Amerika, icke undantagna, känner till för att vältra över krigets bördor på proletariatet och de arbetande massorna.

Huvudmotsättningen i vår regeringspolitik är just, att man – för att inte råka i gräl med bourgeoisin, inte rasera ”koalitionen” med den – måste genomföra en reaktionärt byråkratisk kontroll samt kalla den ”revolutionärt demokratisk” varigenom man för varje steg bedrar folket, irriterar och retar upp massorna, som alldeles nyligen har störtat tsarismen.

Emellertid skulle enbart revolutionärt demokratiska åtgärder, som medför en sammanslutning i förbund av just de förtryckta klasserna, av arbetarna och bönderna, av just massorna, göra

det möjligt att upprätta den mest effektiva kontroll över de rika och föra den mest framgångsrika kamp mot döljandet av inkomster.

Man söker stimulera bruket av checkar för att bekämpa den omåttliga sedefmissionen. För de fattiga har denna åtgärd ingen betydelse, ty de fattiga lever i alla fall från dag till dag, fullbordar i alla fall sin ”ekonomiska omsättning” på en vecka, varunder de till kapitalisterna får lämna tillbaka de eländiga styvvar de lyckats arbeta ihop. För de rika skulle bruk av checkar få ofantlig betydelse; det skulle göra det möjligt för staten, i synnerhet i samband med sådana åtgärder som nationalisering av bankerna och avskaffande av affärshemligheten, att verkligen *kontrollera* kapitalisternas inkomster, verkligen beskatta dem, verkligen ”demokratisera” (och samtidigt även ordna upp) finanssystemet.

Men hindret här är just fruktan att antasta bourgeoisins privilegier, att rasera ”koalitionen” med den. Ty utan verkligt revolutionära åtgärder, utan ett mycket allvarligt menat tvång, underkastar sig inte kapitalisterna något kontroll, visar de inte sina räkenskaper, ”realiserar” de inte sina sedeltillgångar för den demokratiska staten.

Genom att nationalisera bankerna, göra bruk av checkar obligatoriskt enligt lag för alla rika personer, avskaffa affärshemligheten, förordna konfiskation av egendom vid döljande av inkomster osv skulle de i förbund sammanslutna arbetarna och bönderna utomordentligt lätt kunna göra kontrollen både effektiv och generell, en kontroll just över de rika, just en sådan kontroll, som *till statskassan återförde* de av den emitterade sedlarna *från sådana* som har dem, från sådana som gömmer dem.

För detta fordras en demokratins revolutionära diktatur med det revolutionära proletariatet i spetsen, dvs för detta måste demokratin bli revolutionär *i handling*. Detta är sakens kärna. Men just detta vill inte våra socialistrevolutionärer och mensjeviker, som bedrar folket med den ”revolutionära demokratins” *flagg* och i verkligheten stöder den reaktionära byråkratiska politiken av bourgeoisin, vilken som alltid låter sig ledas av regeln ”apres nous le déluge” – efter oss syndafloden!

Vanligen märker vi inte ens hur djupt inrotade vi är i antidemokratiska vanor och fördomar beträffande den borgerliga egendomens ”helgd”. När en ingenjör eller en bankir publicerar en arbetares inkomster och utgifter, uppgifter om hans arbetslön och arbetsproduktivitet, så anses detta vara fullt legitimt och riktigt. Ingen tänker på att betrakta detta som ett intrång i arbetarens ”privatliv” eller som ingenjörens ”snokande och angiveri”. Lönarbetarnas arbete och lön betraktar det borgerliga samhället som sin egna öppna bok, vilken varje borgare alltid har rätt att titta i, att alltid avslöja den eller den ”lyxen” hos arbetaren, den eller den förmenta ”lättjan” hos honom osv.

Nå, men en motsatt kontroll då? Vad skulle ske om en *demokratisk stat* inbjöd tjänstemännens, kontoristernas, *tjänarnas* förbund att kontrollera kapitalisternas inkomster och utgifter. att publicera uppgifter härom, att bistå regeringen i kampen mot döljande av inkomster?

Vilket vilt tjut bourgeoisin skulle upphäva mot ”snokandet”, mot ”angiveriet”? När ”herrarna” kontrollerar tjänarna, kapitalisterna arbetarna, så anses det vara fullt i sin ordning; de arbetandes och utsagnas privatliv anses inte vara oantastligt, bourgeoisin har rätt att kräva redovisning av varje ”löneslav”, att alltid få offentliggöra hans inkomster och utgifter. Men försök av förtryckta att kontrollera förtryckaren, att bringa i dagen hans inkomster och utgifter, avslöja *hans lyx*, även under krigstid, då denna lyx framkallar direkt svält och undergång för arméerna vid fronten – o, nej, bourgeoisin tillåter inget ”snokande” och inget ”angiveri”!

Också här kan frågan sammanfattas i följande: bourgeoisins herravälde är *oförenligt* med en sant revolutionär, verklig demokrati. Under 1900-talet kan man i ett kapitalistiskt land inte vara revolutionär demokrat, *om man fruktar* att gå till socialismen.

Kan man gå framåt om man fruktar att gå till socialismen?

Vad som hittills sagts kan hos en läsare, som fostrats i socialistrevolutionärernas och mensjevnikernas gängse opportunistiska idéer, lätt föranleda invändningen, att flertalet här beskrivna åtgärder egentligen inte är demokratiska utan *redan* socialistiska åtgärder!

Denna gängse invändning, vanlig (i en eller annan form) i den borgerliga, socialistrevolutionära och mensjevnikiska pressen, är ett reaktionärt försvar för den efterblivna kapitalismen, ett försvar à la Struve. Vi är inte mogna för socialism, heter det, det är för tidigt att ”införa” socialism, vår revolution är borgerlig – därför måste man vara slav under bourgeoisin (trots att Frankrikes stora borgerliga revolutionärer för 125 år sedan gjorde sin revolution till en stor sådan genom *terror* mot alla förtryckare, såväl godsägare som kapitalister!).

Bourgeoisins kvasimarxistiska lakejer, till vilka även socialistrevolutionärerna övergått och som resonerar på detta sätt, förstår inte (om man granskar de teoretiska grunderna för deras uppfattning), vad imperialism är, vad kapitalistiska monopol är, vad staten är och vad revolutionär demokrati är. Ty har man förstått detta, måste man erkänna, att man inte kan gå framåt utan att gå till socialismen.

Alla talar om imperialism. Men imperialism är ingenting annat än monopolistisk kapitalism.

Att kapitalismen även i Ryssland blivit monopolistisk vittnar Prodigol, Prodamet, sockersyndikatet m fl tillräckligt åskådligt om. Samma sockersyndikat visar oss tydligt hur den monopolistiska kapitalismen utvecklas till statsmonopolistisk kapitalism.

Men vad är staten? Det är den härskande klassens organisation – i Tyskland exempelvis är den junkrarnas och kapitalisternas. Därför är det som de tyska plechanoviterna (Scheidemann, Lensch m fl) kallar ”krigssocialism” i själva verket stats-monopolistisk krigskapitalism, eller för att säga det enklare och tydligare – militärt straffarbete för arbetarna, krigsskydd för kapitalisternas profiter.

Nåväl, försök nu *ersätta* den junker-kapitalistiska staten, godsägarnas och kapitalisternas stat, med en *revolutionärt demokratisk* stat, dvs en stat som revolutionärt avskaffar *alla slags* privilegier och inte fruktar att revolutionärt förverkliga den mest fullständiga demokrati? (Då får ni se), att den statsmonopolistiska kapitalismen i en verkliga revolutionärt demokratisk stat oundvikligen, ofrånkomligen betyder ett steg och flera steg i riktning mot socialism!

Ty om ett kapitalistiskt storföretag blir ett monopol, så betyder detta att det betjänar hela folket. Om det blev ett statsmonopol, så betyder det att staten (dvs befolkningens, i första hand arbetarnas och böndernas, väpnade organisation under förutsättning av *revolutionär* demokrati) leder hela företaget – men i vems intresse?

Antingen i godsägarnas och kapitalisternas intresse; då får vi inte en revolutionärt demokratisk, utan en reaktionärt byråkratisk stat, en imperialistisk republik.

Eller i den revolutionära demokratins intresse; då är ju detta ett steg i riktning mot socialism.

Ty socialism är ingenting annat än det närmaste steget framåt från statskapitalistiskt monopol. Eller med andra ord: socialism är ingenting annat än statskapitalistiskt monopol, *som vänts till hela folkets nytta* och så tillvida *har upphört* att vara kapitalistiskt monopol.

Något däremellan finns inte. Utvecklingens objektiva gång är sådan, att från *monopolen* (och kriget har mångfaldigat deras antal, roll och betydelse) kan man inte gå framåt utan att gå till socialismen.

Antingen är man revolutionär demokrat i handling. I så fall får man inte frukta att ta stegen till socialism.

Eller också fruktar man att ta stegen till socialism, fördömer dem i stil med Plechanov, Dan och Tjernov med argumenten, att vår revolution är borgerlig, att man inte kan ”införa” socialismen osv – och i så fall glider man oundvikligt ner till Kerenskij, Miljukov och Kornilov, dvs till att *reaktionärt* och *byråkratiskt* undertrycka arbetar- och bondemassornas ”revolutionärt demokratiska” strävanden.

Något däremellan finns inte.

Och detta är huvudmotsättningen i vår revolution.

Att stå på samma ställe är omöjligt – i historien överhuvudtaget och i krigstider i synnerhet. Man måste antingen gå framåt eller tillbaka. Att gå framåt i 1900-talets Ryssland, som har tillkämpat sig republik och demokrati på revolutionär väg, är *omöjligt* utan att gå till socialismen, utan att ta *steg* till den (steg, som är betingade och bestämda av den tekniska och kulturella nivån: maskinell stordrift kan inte ”införas” i böndernas jordbruk, och den kan inte avskaffas inom sockerproduktionen) .

Men om man är rädd att gå framåt, så *betyder detta* att man går tillbaka, vilket hrr Kerenskij till miljukoviternas och plechanoviternas förtjusning samt med tsereteliternas och tjernoviternas enfaldiga assistans just sysselsätter sig med.

Historiens dialektik är nämligen sådan, att kriget genom att i ovanligt hög grad påskynda den monopolistiska kapitalismens utveckling till statsmonopolistisk kapitalism *härigenom* i ovanligt hög grad fört mänskligheten närmare socialismen.

Det imperialistiska kriget är aftonen före den socialistiska revolutionen. Och detta inte bara därför att kriget med sina favoriter ger upphov till ett proletärt uppror – inget uppror skapar socialism, om denna inte har mognat i ekonomiskt avseende – utan därför att den statsmonopolistiska kapitalismen är den mest fullständiga *materiella* förberedelsen för socialismen, *tröskeln* till den, det steg på historiens trappa, där det *inte finns några mellanliggande steg* mellan detta steg och det steg som kallas socialism.

* *
*

Våra socialistrevolutionärer och mensjeviker har en doktrinär inställning till frågan om socialismen, som de ser utifrån en av dem utantill inlärd och dåligt förstådd doktrins synpunkt. De föreställer sig socialismen som en avlägsen, okänd och dunkel framtid.

Men socialismen blickar nu mot oss genom den moderna kapitalismens alla fönster, den avtecknar sig omedelbart, *praktiskt*, i varje stor åtgärd, som utgör ett steg framåt på basis av denna moderna kapitalism.

Vad är allmän arbetsplikt?

Den är ett steg framåt på basis av den moderna monopolkapitalismen, ett steg till reglering av hela det ekonomiska livet enligt en viss allmän plan, ett steg för att spara på folkets arbete, för att förebygga kapitalismens meningslösa slöseri med det.

I Tyskland inför junkrarna (godsägarna) och kapitalisterna allmän arbetsplikt, och då blir den ofrånkomligt militärt straffarbete för arbetarna.

Men ta samma institution och tänk igenom dess betydelse i en revolutionärt demokratisk stat. Allmän arbetsplikt, införd, reglerad och ledd av arbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjeter, är *ännu inte* socialism, men den är *inte längre* kapitalism. Den är ett stort *steg till* socialismen, ett steg från vilket det, under förutsättning att fullständig demokrati bevaras, redan skulle vara omöjligt att gå tillbaka, till kapitalismen utan exempellöst våld mot massorna.

Kriget och kampen mot förfallet

Frågan om kampåtgärderna mot den annalkande katastrofen föranleder oss att belysa en 'annan synnerligen viktig fråga: inrikespolitikens samband med utrikespolitiken, eller m a o förhållandet mellan ett erövringskrig, ett imperialistiskt krig, och ett revolutionärt, proletärt krig, mellan ett brottsligt rövarkrig och ett rättvist demokratiskt krig.

Alla de av oss beskrivna kampåtgärderna mot katastrofen skulle, som vi redan konstaterat, i utomordentligt hög grad öka landets försvarsförmåga eller m a o dess militära styrka. Detta å ena sidan. Ä andra sidan är emellertid dessa åtgärder omöjliga att förverkliga, om inte erövringskriget förvandlas till ett rättvist krig, från ett krig, som förs av kapitalisterna i kapitalisternas intresse, till ett krig, som förs av proletariatet i alla arbetandes och utsugnas intresse.

Det ligger faktiskt till på följande sätt. Bankernas och syndikatens nationalisering i samband med affärshemlighetens avskaffande och arbetarkontroll över kapitalisterna skulle betyda inte endast en väldig inbesparing av folkets arbete, möjlighet att hushålla med krafter och medel, den skulle dessutom betyda att läget för befolkningens arbetande *massor*, för dess majoritet förbättrades. I ett modernt krig har den ekonomiska organisationen, som alla vet, avgörande betydelse. I Ryssland finns det tillräckligt med spannmål, kol, olja och järn – i detta avseende är vårt läge bättre än i vilket som helst av de krigförande europeiska länderna. Och vid en kamp mot förfallet med de anvisade medlen, varvid massornas självverksamhet dras med i denna kamp, deras läge förbättras samt bankerna och syndikaten nationaliseras, skulle Ryssland kunna utnyttja sin revolution och sin demokratism för att höja hela landet till en ojämförligt högre nivå av ekonomisk organisation.

Om socialistrevolutionärerna och mensjevikerna i april i stället för "koalitionen" med bourgeoisin, som bromsar alla kontrollåtgärder och saboterar produktionen, hade genomfört maktens övergång till sovjeterna och inriktat sina krafter inte på ideliga ministerbyten, inte på att byråkratiskt sitta tillsammans med kadeterna på ministrarnas, viceministrarnas etc, etc poster utan på att leda arbetarna och bönderna i *deras* kontroll *över* kapitalisterna, i deras *krig mot* kapitalisterna – så skulle Ryssland nu vara ett land i full ekonomisk omvandling, med jord för bönderna, med nationalisering av bankerna, dvs det skulle *i detta avseende* (och detta är synnerligen viktiga ekonomiska grundvalar för det moderna livet) stå *högre* än alla övriga kapitalistiska länder.

Hos ett land *med* nationaliserade banker är försvarsförmågan och den militära styrkan *större* än hos ett land, där bankerna fortfarande är i privata händer. Hos ett bondeland med jorden i händerna på bondekommittéer är den militära styrkan *större* än i ett land, där jorden tillhör godsägarna.

Ständigt återopas fransmännens heroiska patriotism och underverk av militär tapperhet åren 1792-93. Men man glömmer de materiella, de historiska och ekonomiska betingelser, som

verkligen gjorde dessa underverk möjliga. En verkligt revolutionär uppgörelse med den utlevade feodalismen, hela landets övergång, och därtill en sant revolutionärt demokratisk, snabb, beslutsam, energisk och oegennyttig övergång, till ett högre produktionsätt och till ett fritt bondejordbruk – det var de materiella, ekonomiska betingelser, som med ”underbar” snabbhet räddade Frankrike, genom att de *omskapade* och *förnyade* dess ekonomiska grundval.

Frankrikes exempel visar oss en sak och endast en sak: för att göra Ryssland försvarsdugligt, för att uppnå massheroismens ”under” även i detta land, är det nödvändigt att med ”jakobinsk” skoningslöshet sopa bort allt gammalt och förnya, omskapa Ryssland *ekonomiskt*. Och detta kan man på 1900-talet inte göra enbart genom att sopa bort tsarismen (Frankrike inskränkte sig inte till detta för 125 år sedan). Det kan inte heller göras enbart genom att förinta godsägarnas jordinnehav (vi har inte ens gjort detta, ty socialistrevolutionärerna och mensjevikerna har förrått bönderna!), enbart genom att överlämna jorden till bönderna. Vi lever nämligen på 1900-talet, och herravälde över jorden *utan herravälde över bankerna* kan inte åstadkomma en pånyttfödelse, en förnyelse av folkets liv.

Frankrikes materiella förnyelse, dess produktions förnyelse i slutet av 1700-talet var förbunden med en politisk och andlig förnyelse, med en diktatur av den revolutionära demokratin och det revolutionära proletariatet (som demokratin inte var isolerad från och som alltjämt nästan var sammansmält med den) och med ett skoningslöst krig, förklarar mot allt reaktionärt. Hela folket och i synnerhet massorna, dvs *de förtryckta* klasserna, hade gripits av en gränslös revolutionär entusiasm; alla ansåg kriget vara rättvist, ett försvarskrig, och det *var faktiskt* också ett sådant. Det revolutionära Frankrike försvarade sig mot det reaktionära och monarkiska Europa. Inte 1792-93 utan flera år senare, *efter* reaktionens seger inom landet, förvandlade Napoleons kontrarevolutionära diktatur Frankrikes krig från försvarskrig till erövringskrig.

Och hur är det i Ryssland? Vi fortsätter att föra ett imperialistiskt krig, i kapitalisternas intresse, i förbund med imperialisterna, i överensstämmelse med de hemliga fördrag som *tsaren* slöt med Storbritanniens och andra länders kapitalister och i vilka han lovade de ryska kapitalisterna att få plundra andra länder, Konstantinopel, Lvov, Armenien osv.

Kriget förblir orättvist, reaktionärt, ett erövringskrig från Rysslands sida, så länge det inte föreslagit en rättvis fred och inte brutit med imperialismen. Krigets sociala karaktär, dess verkliga betydelse bestäms inte av var de fientliga trupperna står (som socialistrevolutionärerna och mensjevikerna tror, nedsjunkna till den okunnige bondens vulgära uppfattning). Denna karaktär bestäms av *vilken politik* kriget fortsätter (”krig är fortsättningen på politiken”), av *vilken klass* som för krig och för vilka syften den gör det.

Det är omöjligt att föra ut massorna i ett rövarkrig i kraft av hemliga fördrag och hoppas på deras entusiasm. Det revolutionära Rysslands avancerade klass, proletariatet, inser allt klarare krigets brottsliga karaktär, och bourgeoisin har inte alls kunnat få massorna att ändra denna mening, utan tvärtom så växer insikten om krigets brottsliga karaktär. Proletariatet i Rysslands *båda huvudstäder* har definitivt blivit internationalistiskt!

Hur kan man här tala om massentusiasm för kriget!

Det ena hänger oupplösligt samman med det andra, inrikespolitiken med utrikespolitiken. Det är omöjligt att göra ett land försvarsdugligt utan det största hjältemod hos ett folk, som djärvt och beslutsamt genomför stora ekonomiska omdaningar. Och det är omöjligt att framkalla heroism hos massorna utan att bryta med imperialismen, utan att föreslå alla folk en

demokratisk fred, utan att på så sätt förvandla kriget från ett erövringskrig, ett brottsligt rövarkrig, till ett rättvist försvarskrig, ett revolutionärt krig.

Endast en oreserverad och konsekvent brytning med kapitalisterna i såväl inrikes- som utrikespolitiken kan rädda vår revolution och vårt land, som sitter fastklämt i imperialismens järngrepp.

Den revolutionära demokratin och det revolutionära proletariatet

För att vara verkligt revolutionär måste demokratin i dagens Ryssland ingå det fastaste förbund med proletariatet och stödja det i dess kamp såsom den enda alltigenom revolutionära klassen.

Sådan är den slutsats man kommer till genom en analys av frågan om kampmedlen mot en oundviklig katastrof av exempellös omfattning.

Kriget har skapat en så omätlig kris, i så hög grad frestat på folkets materiella och moraliska krafter och tilldelat hela den nutida samhällsorganisationen så svåra slag, att mänskligheten står inför ett val: att antingen gå under eller överlämna sitt öde åt den mest revolutionära klassen för snabbaste och radikalaste övergång till ett högre produktionsätt.

Till följd av en rad historiska orsaker – Rysslands större efterblivenhet, dess särskilda svårigheter i kriget, tsarismens extrema ruttonhet, de utomordentligt livaktiga traditionerna från år 1905 – blossade revolutionen upp tidigare i Ryssland än i andra länder. Revolutionen har gjort att Ryssland på några månader i fråga om sitt *politiska* system hunnit ifatt de framskridna länderna.

Men det är inte nog med detta. Kriget är obönhörligt, det ställer frågan med skoningslös skärpa: antingen gå under eller också hinna ifatt de framskridna länderna och gå förbi dem *även ekonomiskt*.

Detta är möjligt, ty framför oss ligger färdiga erfarenheter från ett stort antal framskridna länder, färdiga resultat av deras teknik och kultur. De tilltagande protesterna mot kriget i Europa och atmosfären av växande världsomfattande arbetarrevolution ger oss moraliskt stöd. En under det imperialistiska kriget utomordentligt sällsynt revolutionärt demokratisk frihet driver på och sporrar oss.

Att gå under eller för full maskin ila framåt. Så är frågan ställd av historien.

Och proletariatets förhållande till bönderna i en sådan situation bekräftar – och modifierar i motsvarande grad – den gamla bolsjevikiska satsen att bönderna måste dras undan bourgeoisins inflytande. Endast detta är en borgen för revolutionens räddning.

Och bönderna representerar det stora flertalet av hela den småborgerliga massan.

Våra socialistrevolutionärer och mensjeviker har åtagit sig den reaktionära rollen att hålla kvar bönderna under bourgeoisins inflytande, att leda bönderna till koalition med bourgeoisin och inte med proletariatet.

Massorna lär sig fort av erfarenheterna i revolutionen. Socialistrevolutionärernas och mensjevikernas reaktionära politik kraschar: de har besegrats i båda huvudstädernas sovjet. I de båda småborgerligt demokratiska partierna tilltar ”vänster”-oppositionen. På socialistrevolutionärernas stadskonferens i Petrografi den 10 september 1917 blev det två tredjedelsmajoritet för *vänstersocialistrevolutionärerna*, som är böjda för förbund med proletariatet och förkastar förbundet (koalitionen) med bourgeoisin.

Socialistrevolutionärerna och mensjevikererna upprepar en av bourgeoisin omtyckt motsatsställning: bourgeoisin och demokrati. Men denna motsatsställning är i själva verket lika orimlig som att jämföra pud med arsjin*.

Det finns demokratisk bourgeoisin, och det finns borgerlig demokrati – man måste vara helt okunnig i både historia och politisk ekonomi för att förneka detta.

Socialistrevolutionärerna och mensjevikererna har haft behov av den oriktiga motsatsställningen för att *dölja* ett obestridligt faktum: att mellan bourgeoisin och proletariatet står *småbourgeoisin*. Den vacklar på grund av sitt ekonomiska klassläge oundvikligen mellan bourgeoisin och proletariatet.

Socialistrevolutionärerna och mensjevikererna strävar efter att dra in småbourgeoisin i ett förbund med bourgeoisin. Detta är innebörden i hela deras ”koalition”, i hela koalitionsregeringen, i Kerenskijs, den typiska halvkadetens, hela politik. Efter ett halvt års revolution har denna politik kraschat fullständigt.

Kadeterna är skadeglada: revolutionen, heter det, har gjort fiasko, revolutionen har *inte* kommit till rätta vare sig med kriget eller med förfallet.

Detta är inte sant. *Det är kadeterna och socialistrevolutionärerna tillsammans med mensjevikererna*, som gjort fiasko, ty detta block (förbund) har under ett halvt års tid styrt Ryssland och under detta halvår ökat förfallet, trasslat till och försvårat det militära läget.

Ju fullständigare kraschen blir för bourgeoisins *förbund med socialistrevolutionärerna och mensjevikererna*, desto snabbare *lär sig* folket. Desto lättare kommer det att finna den *riktiga* utvägen: de fattiga böndernas, dvs bondeflertalets, förbund med proletariatet.

Den 10-14 september 1917

Skrivet den 10-14 (23-27) september 1917

Publicerat i slutet av oktober 1917 som särskild broschyr av förlaget *Priboj* i Petrograd
V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 34, s 151-199

* Pud, gammalt ryskt viktmått = 16,38 kg; arsjin, gammalt ryskt längdmått = 0,71 m – Red